

Tekenen in de Tijd 164

11-17 september 2022

21 jaar na Nine Eleven treft het Erik Borgman dat media ons een overzichtelijke wereld voor willen houden die om ons draait. Volgens hem gaat het er juist niet om op te gaan in je eigen wereld, maar dat er een nieuwe wereld open gaat die het ons mogelijk maakt nieuw te worden.

Zaterdag kregen wij een folder in de bus met reclame voor verschillende kranten en tijdschriften. De reclameslogan trof me nogal. Die was niet zoïets als: vergroot je wereld. Of: verdiep je inzicht. Niet alleen bladen als *Story of Flair*, maar ook tijdschriften als *Ouders van Nu* en *Flow* en zelfs kranten als het *Algemeen Dagblad* en *De Volkskrant* blijken te proberen mensen te verleiden een abonnement te nemen met de aanprijzing: 'Even opgaan in je eigen wereld'! Ik was verbijsterd. Is de pers er dan niet voor om te zorgen dat we *niet* opgaan in onze eigen wereld en zo beter zicht krijgen op onze ware plaats in de wereld? Hoe verhoudt zde belofte je te laten opgaan in je eigen wereld zich met de het aloude journalistieke adagium: Blijf vragen?

Nu proberen kranten wel vaker te suggereren dat zij zouden bijdragen aan een moment van ochtendlijke ontspanning. Het bekende kopje koffie, krantje, croissantje. Waar de pushberichten op de mobiele telefoon symbool zijn geworden voor een opdringerige buitenwereld, daar staan de gedrukte media voor onthaasting en vandaar voor de mogelijkheid echt aandacht te besteden aan wat je leest. Dat is inderdaad veel waard en daar zou iedereen meer gelegenheid voor moeten creëren. Maar dat is toch echt iets anders dan je te helpen op te gaan in je eigen wereld. Het is het tegendeel: je werkelijk laten binnenvoeren in een andere wereld die ook deel van de onze is. Het gaat erom dat tot je doordringt wat er ook nog gebeurt, zij het meestal buiten je blikveld, maar mogelijk wel van grote invloed.

Deze zondag was het 21 jaar geleden dat de gebeurtenissen plaatsvonden die wij sindsdien aanduiden als *Nine Eleven*. Het Amerikaanse jezuïetentijdschrift *America* spoort zijn lezers aan de ervaringen van deze dag te delen met de jonge mensen die op 11 september 2001 nog niet waren geboren. Om te voorkomen dat alleen blijft hangen dat er een aanval was die duizenden doden eiste en de aanleiding was een oorlog te ontketenen waarvan we de gevolgen nog altijd voelen.

America-redacteur James Martin geeft het goede voorbeeld en vertelt op YouTube – zie: <https://www.youtube.com/watch?v=5PZMm0phCGk> – wat hij in september 2001 in New York meemaakte. Hoe hij probeerde geestelijke bijstand te verlenen aan de brandweerlieden en anderen die hielpen bij het ruimen van de puin en het zoeken naar slachtoffers. Martin vertelt hoe hij de zondag na 11 september te midden van de as en het puin een tafel buitenzette met daarop een kelk, een pateen en hosties, en hoe hij de eucharistie vierde voor enkele tientallen toegestroomde hulpverleners. Tijdens de viering had iemand op een groot bord geschreven: het lichaam van Christus. Toen hij het las, ontroerde het Marin, zo vertelt hij. Niet alleen de geconsacreerde hosties zijn lichaam van Christus en niet alleen de mensen die met gevaar voor eigen leven hadden geprobeerd medemensen te redden waren ledematen van het lichaam van Christus. Zij keken eveneens uit op en ze belichaamden zelf het lichaam van Christus dat gebroken was. Gebroken door de vliegtuigen die doelbewust de torens van het World Trade Center waren binnengevlogen. Gebroken door de angst en de haat die daar het gevolg van waren.

Gebroken door het sterven van de tallozen die de inzet voor anderen met het verlies van hun eigen leven hadden moeten bekopen.

In deze gebrokenheid had het lichaam van Christus zoals het op de ochtend van 16 september aan het licht kwam, voor James Martin ook iets van de verrijzenis. De goedheid, de opofferingsgezindheid, de zorg voor anderen was opgestaan. Zo had de Geest getoond dat zij ondanks alle cynisme, materialisme en gerichtheid op eigenbelang, nog altijd waait waar Zij wil. Zoals het kruis in de christelijke symboliek van een martelwerktuig een overwinningsteken werd, zo is voor Martin *Ground Zero*, de plaats waar eens de torens van het World Trade Center stonden zowel een plaats van diep verlies en groot lijden als een plaats van opstanding en nieuw leven. Een symbool van hoop.

Dit kun je gaan zien als je geholpen wordt en je laat helpen om niet op te gaan in je eigen wereld, maar aspecten van de buitenwereld te laten openen die tot nog toe voor je gesloten bleven. Met het oog hierop lees ik kranten en tijdschriften en surf ik over het internet. Om anders te leren kijken dan de wereld steeds weer suggereert dat ik zou moeten doen.

Afgelopen zondag was ik aanwezig bij de tijdelijke professie van een nieuwe broeder dominicaan, Jochem Huffmeijer. Philippe Cochinaux, de provinciaal van de Belgische provincie van de dominicanen waar Nederland nu in is opgenomen, maakte aan de hand van de parabel van de Verloren Zoon duidelijk dat het er voor een dominicaan vóór alles om gaat te leren kijken naar de wereld en de mensen met geloof, hoop en liefde. Niet geloof in zichzelf, hoop op eigen kunnen en liefde voor de eigen visie, maar geloof in de mogelijkheden van mensen om te veranderen, hoop dat zij dat ook zullen doen en liefde vanwege hun inzet en vanwege het verlangen waarvan die spreekt. Dan maak je het mogelijk dat zij voorkomen dat je opgaat in je eigen wereld en leer je zo nieuwe mogelijkheden zien. Voor de wereld en daarin voor jezelf.

Erik Borgman, lekendominicaan
voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus